

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12212/2023
24.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ..., ББ и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник у поступку по ревизији Светлана Миленковић, адвокат из ..., против тужених Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш и Компаније „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд, Главна филијала Ниш, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1799/21 од 27.10.2022. године, у седници одржаној 24.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1799/21 од 27.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 5568/19 од 04.12.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужилаца и тужени обавезани да им на име накнаде материјалне штете настале на објектима и стварима који се налазе на кп.бр. .. КО ..., услед другог поплавног таласа 23.04.2010. године, исплате укупно износ од 3.592.603,00 динара, због оштећења на некретнинама и пропасти покретних ствари, и то: тужена Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о. износ од 2.114.968,00 динара, а тужени ЈВП „Србијаводе“ износ од 1.477.635,00 динара, а у појединачним износима ближе наведено у овом ставу изреке, све са законском затезном каматом од 04.12.2020. године као дана пресуђења, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате на досуђене износе од 23.04.2010. године. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца у делу којим су тражили да се тужена обавезе да им на име накнаде материјалне штете настале на стварима које су се налазиле на кп. бр. .. КО ..., услед првог поплавног таласа 22.02.2010. године, исплати укупно износ од 305.500,00 динара због пропасти покретних ствари, у појединачним износима ближе наведено у овом ставу изреке, све са законском затезном каматом од 22.02.2010. године. Ставом трећим изреке, тужени су обавезани да тужиоцима солидарно накнаде трошкове парничног

поступка у износу од 1.162.834,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставовима четвртим и петим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1799/21 од 27.10.2022. године, ставовима првим и другим изреке, укинута је првостепена пресуда и пресуђено тако што је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца АА и тужени обавезани да му на име накнаде штете на објектима и стварима које се налазе на кп.бр. .. КО ..., услед другог поплавног таласа од 23.04.2010. године, исплате и то: тужена Компанија „Дунав осигурање“ а.д.о. износ од 373.020,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2020. године као дана пресуђења до исплате, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате од 23.04.2010. године до 03.12.2020. године, као и захтев за исплату преко досуђеног износа од 373.020,00 динара до траженог износа од 2.114.968,00 динара са законском затезном каматом од 23.04.2010. године до исплате, а тужени ЈВП „Србијаводе“ износ од 1.477.635,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2020. године до исплате, док је одбијен захтев за исплату законске затезне камате од 23.04.2010. године до 03.12.2020. године. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ВВ, којим је тражио да се тужени обавезу да му на име накнаде штете на објектима и стварима који се налазе на кп.бр. .. КО ..., услед другог поплавног таласа од 23.04.2010. године, исплате и то: тужена износ од 2.114.968,00 динара са законском затезном каматом од 23.04.2010. године до исплате, а тужени износ од 1.477.635,00 динара са законском затезном каматом од 23.04.2010. године до исплате. Ставом четвртим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца АА и тужена обавезана да му на име накнаде штете настале на стварима које су се налазиле на кп.бр. .. КО ..., услед првог поплавног таласа од 22.02.2010. године, исплати износ од 305.500,00 динара са законском затезном каматом од 04.12.2020. године до исплате, док је одбијен тужбени захтев у делу којим је тражио исплату се законске затезне камате од 22.02.2010. године до 03.12.2020. године. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца ВВ, којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете настале на стварима које су се налазиле на кп.бр. .. КО ..., услед првог поплавног таласа од 22.02.2010. године, исплати износ од 305.500,00 динара са законском затезном каматом од 22.02.2010. године до исплате. Ставом шестим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу АА накнади трошкове парничног поступка од 617.565,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставовима седмим и деветим изреке, у односу на тужбени захтев тужилаца према туженој одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом осмим изреке, обавезан је тужилац ВВ да туженом накнади трошкове поступка од 152.462,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Ревизијско указивање на битну повреду парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није релевантно, зато што та повреда не представља дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП

Према утврђеном чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац АА био је власник непокретности - кп.бр. .. КО ... (раније кп.бр. ..), као и приземног породичног стамбеног објекта са подрумом, гараже и штале на наведеној парцели, на којој су се налазиле и покретне ствари у његовом власништву (путнички аутомобили марке „Голф“ II и „Мерцедес 123“, камион „Застава 616“, трактор марке „Hirliman“, као и више других апарата за домаћинство). Наведена парцела је удаљена око 200 метара од Јужне Мораве и у току 2010. године дошло је два пута до плавлјења. Први поплазни талас био је 22.02.2010. године, када су се са брда (које се налази изнад тужиочеве куће) сливали потоци надошли услед кише која је падала тих дана, да се надошла вода задржала на једном бреду, пробила га и слила се у тужиочево двориште и поплавила подрум куће до висине од 80 цм. Други поплазни талас био је 23.04.2010. године, када је због неизграђеног бедема на реци ка селу ... дошло до изливања Јужне Мораве (која је надошла услед великих киша које су падале претходних дана), па је том приликом вода ушла у све просторије куће, гаражу и шталу, а било је поплављено и цело двориште са свим стварима које су се налазиле у дворишту.

Тужилац АА је закључио уговор о осигурању имовине са туженом, као и полису осигурања од 16.09.2009. године (са роком трајања осигурања до 16.09.2010. године). Осигурање је закључено по основу ризика осигурања од пожара и других опасности према условима осигурања, као и ризика од земљотреса и осигурана је зграда која служи за становање и све ствари које се налазе у згради, зграда која служи за смештај стоке и сточна храна у згради (све са сумама осигурања у износима ближе наведеним у другостепеној одлуци). У полису је укључен и ризик од поплаве, бујице и високе воде са сумом осигурања од 700.000,00 динара. Тужена је 25.03.2010. године сачинила записник о извиђају и процени штете настале услед првог поплавног таласа, у коме су констатоване покретне ствари на којима је штета причињена (ближе наведено у другостепеној пресуди) и за ту штету тужиоцу АА је 14.05.2010. године исплатила 6.000,00 динара. Оценом налаза и мишљења вештака економске струке утврђена је висина штете настале услед првог поплавног таласа у укупном износу од 311.500,00 динара. Тужена је 14.05.2010. године сачинила записник о извиђају и процени штете настале услед другог поплавног таласа, у коме је констатовала оштећење на објектима, а записник о причињеној штети која је настала услед другог поплавног таласа 27.04.2010. године сачинила је и Комисија за процену штете од поплаве при Општини Алексинац. На основу записника вештак економске струке утврдио је висину штете од укупно 2.074.975,00 динара (за пропаст ствари у појединачним износима на начин ближе наведен у другостепеној пресуди). За наведену штету тужена је тужиоцу АА исплатила 21.480,00 динара. Тужилац АА, као

поклонодавац са тужиоцем ВВ као поклонопримцем закључио је уговор о поклону, који је оверен под Ов.бр. 3278/2010 од 13.08.2010. године, којим му је покљонио предметне непокретности као и покретне ствари, све ближе наведено у уговору о поклону.

Поводом наведених поплава, у предмету Основног суда у Нишу, Судска јединица у Алексинцу РЗ 917/10 извршено је обезбеђење доказа, па је вештак грађевинске струке на основу обављеног увиђаја, записника комисије Општине Алексинац и записника тужене утврдио висину штете и то: за санацију стамбеног објекта, гараже и штале укупно 1.477.608,00 динара. Вештак машинске струке је утврдио да су у поплави оштећене тужиоцеве покретне ствари (ближе наведено у другостепеној пресуди), те да је причињена штета у укупном износу од 373.000,00 динара. Како је одлуком председника Општине Алексинац од 22.02.2010. године проглашена ванредна ситуације на територији Општине Алексинац, општина је тужиоцу АА на име оштећења насталих у поплавама исплатила помоћ од 90.000,00 динара. Из налаза и мишљења као и изјашњења вештака грађевинске струке (ближе наведеног у другостепеној одлуци) утврђено је да је на десној обали реке Јужне Мораве, где је атар села ..., постојао одбрамбени насип у време друге поплаве, али да на левој обали није постојао одбрамбени насип, тако да је вода била усмерена ка насељу ..., те да је постојао је пропуст у планирању и изградњи одбране од поплава будући да није постојао одбрамбени насип на потезу насеља ..., као и да је одбрамбени насип изграђен тек 2015. године, а инвеститор тих радова био је тужени.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев тужилаца за накнаду претрпљене материјалне штете утврђене у висини од 1.477.635,00 динара као укупног износа потребног за санацију оштећених објеката на начин ближе наведен у изреци пресуде у односу на штету причињену услед другог поплавног таласа 23.04.2010. године, оценивши да постоји узрочно последична веза између штетног догађаја и штете која је наступила на објектима и другим стварима тужилаца, те да постоји одговорност туженог ЈВП „Србијаводе“ будући да није изградио одбрамбени бедем у делу где се налази кућа тужиоца, што спада у његову надлежност, налазећи да се при том не ради о елементарној непогоди. Како је тужилац осигурао домаћинство код тужене Компаније „Дунав осигурање“ а.д.о, а да је у полиси осигурања тачно наведено шта осигурава, те да су некретнине и покретне ствари тужиоца биле, између осталог, осигуране од поплава, бујица, то је тужена као осигуравач у смислу одредбе члана 926. ЗОО обавезана да тужиоцима исплати појединачне износе у висини новчаних противвредности пропалих ствари покућства и износе на име оштећења објеката (утврђено на основу налаза судског вештака) осигураних по полиси осигурања. Одбио је тужбени захтев за накнаду штете која је настала у првом поплавном таласу 22.02.2010. године, оценивши да је наступила застарелост у смислу одреде члана 376. став 1. ЗОО јер је тужба у овој парници поднета 23.04.2013. године, по протеку рока од три године када је штета настала, односно од када је тужилац за исту сазнао.

После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 4. ЗПП ради правилног утврђивања чињеничног стања (на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа, те изведен доказ саслушањем тужилаца као странака у поступку), другостепени суд

је оценио да је тужилац АА као осигураник активно легитимисан да захтева накнаду штете из другог поплавног таласа по основу уговора о осигурању, закључивши да је овај тужилац активно легитимисан да тражи накнаду штете с обзиром на то да је био власник имовине у тренутку настанка штете. Оценио је да је тужбени захтев тужиоца АА, према туженој као осигуравачу основан само до уговорене суме осигурања за ризик од поплава, због чега је побијаном пресудом тужбени захтев овог тужиоца делимично усвојио и обавезао тужену да му на име накнаде штете настале услед другог поплавног таласа исплати 373.020,00 динара (који износ је утврђен тако што је од лимита осигурања од 700.000,00 динара, одбијен износ од 311.500,00 динара, колика је накнада штете услед првог поплавног таласа, као и износ од 21.480,00 динара који му је тужена вансудски исплатила). Како висина укупно настале штете на објектима према налазу вештака грађевинске струке износи укупно 1.477.608,00 динара, нашао је да је тужени ЈВП „Србијаводе“ у обавези да тужиоцу АА као власнику истих у време штетног догађаја исплати тај износ прихватајући у потпуности разлоге првостепеног суда о постојању његове одговорности која произилази из члана 82. став 1. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91... 54/96 и 101/2005 - други закон). У преосталом делу је одбио тужбени захтев тужиоца АА, док је у целости одбио тужбени захтев тужиоца ВВ, будући да по његовом становишту он није активно легитимисан. Такође је оценио да није основан приговор застарелости накнаде штете услед првог поплавног таласа од 22.02.2010 године јер је тужба за накнаду те штете поднета 23.04.2013. године, а рок од 3 године, рачунајући протек календарске године у којој је потраживање накнаде штете настало, није протекао до дана подношења тужбе, а у смислу члана 380. став 1. ЗОО. Следом тог закључка је усвојио тужбени захтев тужиоца АА за накнаду штете из првог поплавног таласа у висини од 305.500,00 динара.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), прописано је, да ко другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице, чланом 155. истог закона, прописано је, да је штета умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист) као и наношење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета). Према члану 189. став 2. истог закона, прописано је да се висина накнаде штете одређује према ценама у време доношења судске одлуке. Одредбом члана 897. истог закона, прописано је, да се уговором о осигурању обавезује уговарач осигурања да плати одређени износ организацији за осигурање (осигуравач), а организација се обавезује да, ако се деси догађај који представља осигурани случај, исплати осигуранику или неком трећем лицу накнаду, односно уговорену своту или учини нешто друго.

Одредбом члана 82. став 1. Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91... 54/96 и 101/2005 - други закон) који је био на снази у време настанка друге поплаве, било је прописано, да је делатност јавног водопривредног предузећа између осталог и организовање и спровођење одбране од поплава.

У конкретном случају, тужиоци који су изјавили ревизију тужбеним захтевом су тражили да се тужена обавезе да им на име накнаде настале штете на покретним стварима, услед првог поплавног таласа, исплати 305.500,00 динара са законском затезном каматом почев од 22.02.2010. године до исплате, док су за накнаду штете на објектима и покретним стварима насталу услед другог поплавног таласа, тражили да се тужени обавезу да им исплате укупно 3.592.603,00 динара и то: тужена укупан износ од 2.114.968,00 динара, а тужени укупан износ од 1.477.635,00 динара (са законском затезном каматом од 23.04.2010. године до исплате). Одлучујући о тужбеном захтеву у односу на тужену Компанију „Дунав осигурање“ АД, по оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да је тужилац АА као осигураник активно легитимисан да захтева накнаду штете по основу уговора о осигурању до висине осигуране суме за ризик од поплава, бујице и високе воде (до износа од 700.000,00 динара), закључивши да је овај тужилац и по основу настале штете која није осигурана активно легитимисан да тражи накнаду штете с обзиром на то да је био власник имовине у тренутку настанка штете. Како је тужбени захтев тужиоца АА основан само до уговорене суме осигурања, правилно је другостепени суд одбио његов тужбени захтев у односу на тужену преко износа од 305.500,00 динара за штету насталу услед првог поплавног таласа, а за штету насталу услед другог поплавног таласа преко износа од 373.020,00 динара (које износе је обрачунао на начин описан у другостепеној пресуди).

Имајући у виду да је оценом налаза и мишљења вештака грађевинске струке утврђено да висина настале материјалне штете на оштећеним објектима потребна за њихову санацију износи 1.477.608,00 динара, правилно је другостепени суд применио материјално право када је обавезао туженог ЈВП „Србијаводе“ да тужиоцу АА накнади штету у наведеном износу. Стога су неосновани ревизијски наводи тужиоца АА о погрешној примени материјалног права због тога што је одбијен његов тужбени захтев у преосталом износу до траженог у односу на овог туженог.

Неоснован је навод ревизије да је тужилац ВВ активно легитимисан у овој парници у односу на туженог ЈВП „Србијаводе“. Наиме, стварна легитимација у парници представља материјалноправни однос странака према предмету спора, односно према праву за чију је заштиту парница покренута. О постојању стварне легитимације суд води рачуна и по службеној дужности и зависи од материјалног права које се примењује на одређено чињенично стање. Тужилац је активно легитимисан ако је носилац права које је предмет спора. Како из утврђеног чињеничног стања произилази да је једино тужилац АА био власник непокретности, као и покретних ствари, то у конкретном случају, тужилац ВВ није активно легитимисан за вођење парнице, па су стога неосновани сви његови ревизијски наводи.

У погледу навода ревизије о року доспећа законске затезне камате на досуђене износе штете, Врховни суд налази да је иста правилно досуђена од дана првостепеног пресуђења у ситуацији када је висина штете утврђена вештачењем пре доношења судске одлуке, а тужилац на коме је терет доказивања није

предложио ново вештачење како би доказао висину штете у време доношења судске одлуке према одредби члана 189. став 2. ЗОО.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**